

Novosti i izvještaji

ISKUSTVO POLAGANJA ESA ISPITA

Frković V, D.E.S.A.

(European Diploma in Anaesthesiology and Intensive Care - EDA)

Ispit za Europsku diplomu iz anestezije i intenzivnog liječenja (EDA) je međunarodni ispit koji postoji već 27 godina i to je ispit sa najduljim kontinuiranim postojanjem među europskim medicinskim specijalističkim ispitima.

Cilj ispita je postizanje jednoliko visokog standarda znanja među specijalistima anestezijologije i intenzivnog liječenja u cijeloj Europi.

Diplomanti stječu pravo dodavanja sufiksa D.E.S.A. (Diplomates of the European Society of Anaesthesiology) uz svoje ime i titulu. Postaju prepoznati u Europi kao pojedinci s postignutom iznimno visokom razinom specijalističkog znanja. Nadalje, znatan dio europskih država ovaj ispit priznaje jednakovrijednim svojem nacionalnom čime se kod eventualnih migracija izbjegava potreba za ponovnim polaganjem specijalističkog ispita, a neke države, poput Malte čak ukidaju svoje nacionalne ispite i svoje specijalizante šalju na europski ispit.

Ispit se sastoji iz dva dijela. Prvi, pismeni dio, sastoji se iz dva pismena testa sa višestrukim odgovorima. Jedan test pokriva bazične medicinske znanosti (anatomija, farmakologija, patofiziologija s biokemijom, fizika i kliničko mjerenje), a drugi kliničke znanosti (klinička anestezija po različitim cjelinama, reanimatologija s hitnom medicinom i intenzivno liječenje). Prvi dio ispita je moguće polagati u 34 centra u svijetu, a drugi, usmeni dio u 9 europskih centara.

Ispit je vrlo zahtjevan i traži se iznimno visok standard znanja o čemu svjedoči službena statistika. Naime, 2010. godine od 1114 kandidata koji su pristupili prvom dijelu ispita zadovoljilo je samo oko 58%. To je prilično niska prolaznost s obzirom na činjenicu da je prvi dio ispita u rastućem broju europskih država postavljen kao uvjet za pristupanje nacionalnom specijalističkom ispitu pa se može zaključiti da pristupnici na ispit dolaze dobro pripremljeni. U 2010. godini prolaznost je na drugom dijelu ispita za ukupno 242 kandidata iznosila oko 78%. Statistika za hrvatsku anesteziju nije osobito ugodna. U 27 godina postojanja ispita ukupno je pet hrvatskih državljana uspješno položilo ispit i steklo titulu D.E.S.A., od toga trojica žive i rade u inozemstvu, a samo smo dvojica u Hrvatskoj.

Nakon uspješno položenog hrvatskog specijalističkog ispita iz anestezijologije, reanimatologije i intenzivnog liječenja, a uz dragocjena iskustva sa uspješnog polaganja Europskog ispita iz regionalne

anestezije (ESRA exam), osjetio sam potrebu da znanje stečeno specijalizacijom na Klinici za anestezijologiju i intenzivno liječenje u Rijeci podignem na višu razinu te ga učinim međunarodno prepoznatljivim i usporedim te sam se odlučio pristupiti ESA ispitu.

Prvi, pismeni dio ispita sam polagao u Ljubljani u rujnu 2010. Ispit je kako sam i očekivao bio vrlo zahtjevan, ali strategija nastavka učenja odmah iza hrvatskog specijalističkog ispita se pokazala dobro pogođenom. Na ispitu sam postigao vrlo visoke postotke i plasirao se među 5 najboljih kandidata istočne Europe (Slovenija, Mađarska, Slovačka, Češka, Poljska, Rusija, Srbija, Crna gora, Rumunjska, Bugarska itd...) kojima se dodjeljuje Hypnos grant- stipendija za polaganje drugog dijela ispita.

Drugi, usmeni dio ispita sam položio u Portu u Portugalu u travnju 2011. Ispit se polaže tijekom jednog dana na engleskom jeziku pred 4 komisije sastavljene od po 2 ispitivača različitih nacionalnosti. Komisije, tzv. VIVA su tematski podijeljene, na prve dvije ispituju se primijenjene bazične znanosti, treća je koncentrirana na teme iz intenzivnog liječenja, a četvrta na anestezijološku problematiku. Najveći dio ispitivanja se provodi preko kliničkih scenarija čime se osigurava provjera primijenjenog znanja, a ne puke reprodukcije podataka. Nastoji se postići maksimalna objektivnost tako da ispitivači kandidate do kraja ispitnog dana poznaju samo po rednom broju. Zabranjeno je predstaviti se ili reći iz koje institucije ili države dolazite pred bilo kojim ispitivačem. Potrebno je postići prolaznu ocjenu kod svih ispitivača za prolaz. Moje je iskustvo sa drugog dijela ispita vrlo pozitivno. Imam dojam da ispitivači svoj posao odrađuju vrlo profesionalno i objektivno. Unatoč tome drugi dio ispita je vrlo stresan za sve ispitanike. Činjenica da su na drugom dijelu ispita pristupnici koji su mahom specijalisti u svojim državama koji se svakodnevno bave anestezijom i intenzivnom medicinom, a unatoč tome postoji značajna mogućnost da ne zadovolje na usmenom ispitu doprinosi stresu ispitivanja. Meni je drugi dio europskog ispita bio najzahtjevnija provjera znanja kojoj sam ikada bio podvrgnut.

Iskustvo polaganja ESA ispita za mene je bilo iznimno dragocjeno iz više razloga. Ciljanim učenjem za ispit stekao sam nova znanja koja su mi pomogla da postanem kompetentniji anestezijolog i najvažnije, ovaj ispit mi je omogućio sagledati sebe kao anestezijolog.

ologa u širem, europskom kontekstu, a mislim da je to potrebno svakome tko želi ozbiljno raditi naš zahtjevan posao.

Literatura

1. The European Diploma in Anaesthesiology and Intensive Care, Diploma Guide: <http://www.euroanaesthesia.org/sitecore/content/Education/European%20Diploma.aspx>
2. Anaesthesiology training programme Malta: <https://ehealth.gov.mt/download.aspx?id=993>
3. Kusza K, Goldik Z. Adoption of the European Diploma in Anaesthesiology as the National Board examination in anaesthesiology and intensive care: 2 yr of experience in Poland. *Br J Anaesth.* 2011 Jan;106(1):148-9.
4. Van Gessel E, Goldik Z, Mellin-Olsen J; Education, Training Standing Committee of the European Board of Anaesthesiology, Reanimation, Intensive Care. Postgraduate training in anaesthesiology, resuscitation and intensive care: state-of-the-art for trainee evaluation and assessment in Europe. *Eur J Anaesthesiol.* 2010 Aug;27(8):673-5.
5. ESA newsletter Winter 2011: http://www.euroanaesthesia.org/sitecore/content/Publications/~/_media/Files/Publications/ESANewsletter/44Winter2011.ashx